

HELYREIGAZÍTÁS

az *Ars Hungarica* 2001/2 számában megjelent recenzióhoz

Alapelv, hogy archív fotókat nem manipulálunk; magukat az üvegnegatívokat, illetve a régi nagyításokat muzeális értéknek tekintjük, és közlésük során is ennek megfelelően járunk el: a fotókat nem csonkítjuk meg, róluk semmit sem – az utólagos változtatásokat, leltári számokat, de a mechanikus sérüléseket sem – retusálunk ki. Alapelv továbbá, hogy a mindenkori szerző feladata eldönteni, hogy szövegének egy-egy illusztrációján mi legyen látható és mi nem; döntését a leadott képekkel nyilvánítja ki, és felelősségét nem oszthatja meg mással – például a tördelőszerkesztővel.

Mindaz, amit most alapelvnek neveztem, és az *Ars Hungarica* legutóbbi számában megjelent recenzióm írása idején annak is gondoltam, utóbb alaptalan preconpciónak bizonyult. Az illusztrációk egy része ugyanis jelentősen eltér leadott előképétől, ami ebben az esetben a szöveget is átértelmezi. A szövegnek csak a végén megfogalmazott, de végig lényeges motívuma a felvétel, a nagyítás és a nyomtatott reprodukció közötti különbségtétel. Ennek megfelelően tudatosság áll annak a háttérében is, ha néhány esetben, ahol az eredeti felvétel egyébként rendelkezésre áll, egy-egy régi nyomtatott reprodukció re-reprodukálását választottam. És tudatosság áll annak háttérében is, hogy más esetekben egy-egy felvételt, illetve egy bizonyos szignifikáns nagyítást választottam illusztrációnak: a felvételt, illetve a nagyítást, nem pedig a rajta látható műtárgyat. A 3., 6., 7. és 8. képen végrehajtott csonkítások az illusztrációkat e minőségüktől fosztják meg.

Az eset azért érdemel utólagos említést, helyreigazítást, mert éppen egy olyan szövegről van szó, amely többek között a képkivágot is elemzés tárgyává teszi – ebben az esetben megengedhetetlen volna, hogy a recenzens olyan manipulációkat kezdeményezzen, amilyeneket maga is interpretációs alkalomként használ. A 3. képről emellett éppen az tűnt el, amire a szöveg – igaz, részben az olvasó kreativitására is apellálva – felhívja a figyelmet: a jobb alsó sarok szárazpecsétjének jelentős része, a bal alsó sarokban látható szignatúra egésze, valamint a kép felső szegélye, amely lehetővé teszi, hogy a felvételt az Ipolyi Arnold 1878-as könyvét illusztráló fametszet előképeként azonosítsuk. Nem tűnik tehát fölöslegesnek, hogy a recenzens arra kérje az olvasót: tegyen különbséget a megjelent illusztrációk és a recenzens szárdékai között.

Endrődi Gábor

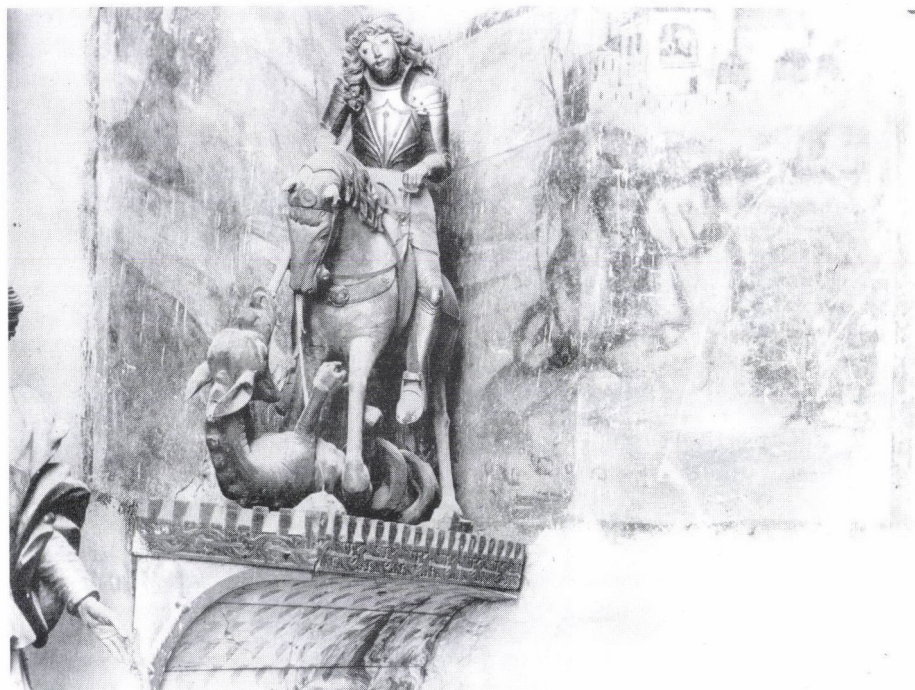

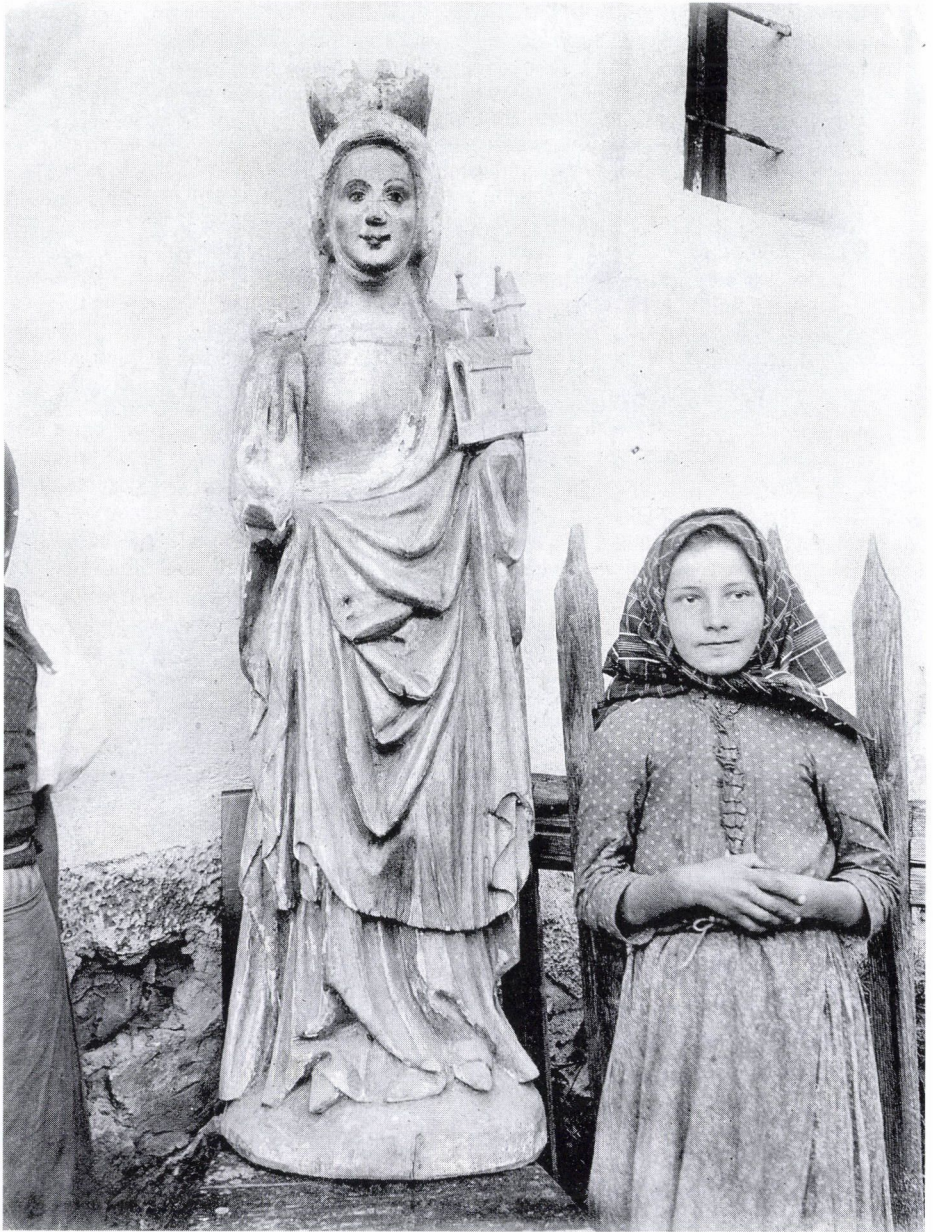
3. Olajfák hegye szoborcsoport a besztercebányai (Banská Bystrica) plébániatemplom délnyugati sarkában. Sztraka és Würsching felvétele, 1868 körül (222. sz.)

6. Szent György szobra a lócsei (Levoča) plébániatemplomban. Divald Kornél felvétele, 1903 (691. sz.)

7. Szent György szobra a lócsei plébániatemplomban. Divald Kornél felvétele, 1903. (692. sz.)

8. Szent Kunigunda szobra Magason (Vysoká). Divald Kornél felvétele, 1905. (1151. sz.)